

~~17~~
EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

V-1

SIGNAT. MDCCCXXIII.

A

PRORECTOR
 ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
 GEORGIVS
 BEYERVS
 IV.D.PANDECT.P.P.CVRIAE PROVINCIALIS
 SCABINATVS EL. SAX.-ET ORDINIS IVRID
 ASSESSOR ATQ H.T.DECANVS
 CIVIBVS ACADEMICIS
 S P D

A Thanasium, Epiphaniumque, cum Basilio quotiescunque confero, his in triumviris doctrinam solidam admiror ego quidem, cum tamen cultum, quem exquisitior literarum cura conciliat, in elegantia Basilii non paulo maiorem, atque omnino talem reperire mihi uideo, qualem uix ipse Gregorius, Nazianzi ornamentum, et Basili familiaris, exprimat. IO. GEORGIVM NEVMANNVM cum recogito, rerum diuinarum scientiam uoce scripsitque tantam declarauit ille, quanta quidem in praecipuum cadat aliquem Theologum: eam tamen laudem tanto cultioris doctrinae studio cumulauit, ut in eruditioribus, et limatioribus, aetui nostri Theologis numeretur non inique, neque in paucis, neque in exiguis, rerum momentis Basilium quendam nobis reddidisse uideatur. Basilius Cappadociam, Neumannus Saxoniam ortu ornauit: ille Caesaream, hic Vitemburgam doctrina eloquentiaque sacra illustrauit: alter constantia tuendae ueritatis tantum ualuit, ut Eustathio Sebasteno, et factioni Arianae, magno resisteret animo, et ubique par esset: alter causam religionis, ubi periclitari uidebatur, sic egit, ut eius, a corruptelis uindicandae, studio nullam subredereretur, nec molestiam, uel dimicationem. Cum multa sint, quae praeclare tradat Basilius, eademque et diuini oraculis edita, et ab auditoribus Gregorii Neocaesariensis, qui Apostolorum discipulos audierat, singulari fortunae beneficio accepta, atque in his non pauca, quae in suum conuerterit succum antistes ille Mediolanensis: tum illud memoria, et, quod ex illa aetate ultima, secus docentibus opponatur, dignissimum iudicauit. Philippus nostras, quo iustitia fidei salutaris sic seingitur ab hominis uirtute, et agendi ratione, ut sine ulla dubitatione, et apertissime, sola fiducia gratiae, propter Seruatorem inuendae, criminis aboluamur. Hoc praecipuum doctrinae, quae saluti consulit hominis, caput erat, quod magna uirum contentione, singularique cura, ruebatur Neumannus, cum caueret, ne quid sui fiducia, sanctitatisque persuasio noceret, neu quis gratiae diuinae subdideret, ubi omnis sanctitatis hominis, et explorata spes salutis, in illo posita est merito, sine quo nihil est cuiquam spei relictum. Varia scripsit, et reliquit, Basilius, nemo tamen horum uel leuiter attigit illa, quin miretur castigatum uiri iudicium, ordinem contextumque rerum concinnum, sententiarum perspicuitatem, et artem praecipienda dexterrimam: illa, inquam, idonei doctoris ornamenta, quibus sic emittit Neumannus, ut res causasque, difficultate impeditas, acie mentis facile perspiceret, multitudine, et uarietate, confusas scienter distingueret, obfcuritate inuolutas enucleate explicaret, et quicquid afferret, id loco traderet, et exquirite. Affluit, quod nemo dubitat, doctrinae copiis antistes Caesariensis, quam tamen laudem ne aliis quidem detraxeris: illa uero non ita cum multis ei communis est, quod rerum uerborumque habet delectum, neque sententias accuratius seligit, quam expolit oratione, et ambrosiosum dicendi genus, morati moderatque iudicii cura, uitat quidem, rei tamen ornatum non spernit, tam suauis et iucundus, ut ad delectandum natus, tam grauis, circumspexus, et uerecundus, ut id unum sequi, et agere, uideatur. Profusum, et tumultuarium, dicendi genus oderat, si quisquam, Neumannus, ieiunum tamen, et male compositum, et relinquebat inexercitatis, ipse uero, arte bene et cogitandi, et dicendi subactus, est, nisi maioribus fuisset destinatus, ad hanc facultatem naturali quodam bono genitus, grauitatem, et dignitatem, suauitate temperabat, parique providebat cautione, ne quid esset uel alienum, uel molestum, et, quantum rerum mouebat, pondere, tantum uoluptate aures, animosque complebat. Illecebras, quibus permulcerentur aures, non animus expleretur, fugere dicerat a Paulo: sed artem acutius excogitandi, et aprius ornatusque explicandi, in ueterum insinuationibus non refugiebat, et Aristoteleae praeceptionis usum ad facientioris argumenti accommodationem non adiungebat magis, quam uoce exemploque demonstrabat, eodem profusum uel animo, uel instituto, quo ad legendos Graecorum libros cohortabatur Basilius. Hic quanta prudentia, tanta in rebus gendens auctoritate, urebatur, humanitate tamen seueritatem distinguebat, et, superabat seere, quantumque seueritatis in asserendo Dei honore, tantum moderationis, et facilitatis, in colendis uitae officiis, adhibebat, sicut ipse Cappadociae, praefecto in disceptatione, quam non sine admiratione uirtutis legitimus apud Gregorium, profiteretur. Natura tribuerat Neumanno et dignitatem corporis, et grauitatem moris: exempla doctrinae, integri moris, prudentiae, industriae, in grauioribus, et pluribus, Academiae muneribus, uel negotiis, spectatae, attulerant auctoritatem: nec deerat ardor animi, ubi acrius decertandum uidebatur: a i o

qui tranquillo uultu compositae mentis indicium faciebat, et mitioribus sedatisque moribus conciliabat potius animos, et flectebat, quam maiori concitatione percelleret, uicia castigabat sine acerbitate, uirtutes uoce leniore, atque ad animos delinendos aptissima, perluadebat, aequitatemque animi, et comitatem decora quadam agendi uenustate non minimum commendabat. Basilium, paternam disciplinam inlinitutum, Cappadocia transdidit Syriae, et Libanios, locuples doctrinae auctor, ac princeps aevi sui magister dicendi, excepit Antiochia, cultu liberali fixit, et laudicentiaque cumularum, Caesareae in Palaestinae transmittit. Byzantio Athenas, quas iam nominis implenerat, uenit, et accessit quidem ad familiaritatem Himerii, et Prohaeresii, tanta tamen exsplenduit uirtute, ut ipse, et Gregorius Nazianzenus, ipsis iam doctoribus aut equipararentur, aut praeferrentur. Plus Neumannii famae debuit patria, atque huic ille, Kalendis Maiis, anno praecedentis seculi primo et sexagesimo, in uicino natus agro Martio: patris tamen, IO GEORGII, uiri animo, et munere, quo sacra coetus illius diuini curauit, sancti, et matris MARIAE, ortu Lobiae, feminae recti exempli, sed huius anni tam cumularis incommodis, quae funera domestica, identidem repetita, filii maxime, perisugio senectutis suae erepti, attulerunt, afflictatae penitus, ac moerore grauitur prostratae, curam educationemque cunctis nascendi fortunis multo habuit potiore, a quibus pie de Deo sentiendi, et recte uiuendi, exempla accipit. Quarto decimo aetatis anno, ex disciplina patris, qui hunc laborem non defugarat, et aliis commissum, auctoritate consilioque solebat regere, missus Zittanium Libanios, et, si uera sapientia ponderetur sine superstitione, aliud quod multo praestantius, praeter ceteros habuit in patre, filioque, Veissii: quorum alteri Eliae praeclaram indolem, obsequium, studiumque, ac proficiendi facilitatem, continuo probauit: alterius Christiani, qui doctrina Lyceo praeerat, beneuolentiam sibi tantam conciliauit, ut hic, sagax ingeniorum existimator, et politus dicendi artifex, eum, patre iam mortuo, hospitio, conuictuque acceptum, foueret benignae, et liberaliter haberet. Basilium, cum abesset, nihil pudebat Libanii, doctoris ueteris, ad quem cum literas dare soletur, misit epistolam, qua lecta, in circulo eruditorum: uicri, inquit, sumus: at Basilus est, qui uicri: is autem amicus noster est, eaque re laetor. Neumannus, cum discederet, relinquebat Veissio pietatem filii, et, scriptis crebrius literis, confirmabat, amicitiamque ad illius obitum omni officio tuebatur: at ille, felicitate, et honore, discipuli contentus, quantum huius et doctrina, et elegantia, superetur, non ignorabat, et, uinci se, palam gloriabatur. Nam Georgius anno superioris seculi octogesimo, quinto Kalendas lunias, adijt Vitembergam, et rei gerendae tempus, quod optauerat, nactus, primo consilii duce atque adiutore, Christiano Buchero, postea Theologo Gedanenli eruditissimo, ad sapientiae studium se contulit, tum, auctoribus studiorum egregiis, Kirchmaieris, Strauchii, Stolbergii, Roehrenseis, Donatis, Schurzleischii, Dasselouis, tantis in uario doctrinarum genere spatii processit breui, ut iam, anno primo et octogesimo, de sententia Patrum, solemni sapientiae laurea ornaretur. Auctus est honos ampliori dignitate, cum adscriptus Ordini Sapientum, laudis gloriaeque thearum, quod Athenis Basilus, hic apertum habuit Vitembergae: in quo tamen sic consulit sibi, ut non solum sese dederet Himeriis, atque Prohaeresiis, sed etiam, cum ad sacrorum rationes studiorum referret omnia, Calonios, Meissneros, Quenstadios, Deutschmannos, Loefcheros, in primisque Valtheros, affectaretur, et, quae a tantis rerum diuinarum combiberat explanatoribus, ea docendi exercitatione, cui nunquam defuit audientium frequentia, confirmaret. Non traiecit mare, ut Basilus: in partem tamen felicitatis interpretatus est, illius transmittendi, et tot adeundi pericula, causam non habuisse, cum reperiret in Germania, quod uel Basilio, uel aliis, in disunctis erat terrarum oris quaerendum. Fama Babelii, Schmidique, inuitatus, contendit ad Triboccos, et utrumque facilem, atque instituti sui rationibus commodum, habuit, in huius etiam conuictum receptus est, illum uero, interiore consuetudine sibi deuinctum, Vitembergae uenerat. Inde praecipuas Germaniae Academias peragrauit, et consecratus, scrutatusque, doctrinae thesauros, instructos, et exromptos inuenit in beneuolentia atque humanitate praestantissimorum hominum, quos et cepit modestia, et doctrinae exemplis in spem non mediocrem boni omnis erexit. Basilium operant sibi Athenas, sed repetit, et recepit, patria, et perfunctionibus sacris, per diuersos, statoque gradus administrationis publicae, admouit quidem

Caesa-

Caesarea: ille tamen, mutata sententia, in solitudinem Ponticam sese fecit tantisper, dum reuocatus, uicariam sacrorum curam susciperet, ac tandem, relicta Eusebii morte, antistitis provinciam magna religione prudentiaque administraret. Sperauit, recuperauitque, Neumannum Vitembergae, et, aperto semel ad capessendam dignitatem aditu, cum annorum auctu honore fortunaque crescentem uidit, cum primum, anno illius seculi nonagesimo, provinciae tradendi artem Poeticam, tum Bibliothecae publicae, praeficeretur, et, anno altero et nonagesimo, Praeceptoris suo, Doctrorique Theologo eximia commendationis, Michaeli Valthero, in grauissimo munere succederet, ac nominis amplitudine, qua meritum distinguit. Theologia, ornaretur, postea in Senarum huius loci sanctiorem alligeretur, tandem praeponeretur sacris, in Aede Academica, auctoritate maiori constituendis, et regundis. Haec cum uidit, uidit et illum de singulis his muneribus tam bene merentem, ut in eo nullam fidei, doctrinae, laboris, et prudentiae, partem desideraret, tam quoque sibi deditum, ut ad aulicas Dresenae conciones, Lubecam, et anno MDCCClenam, euocatus, caritatem almae parentis suae laudabilibus quibusque conditionibus anteferet. Hanc enim laborum, studiorumque, sedem delegerat, in hac etiam fortunae rationes constituerat, ducta primum in matrimonium, anno praeteriti seculi primo et nonagesimo, CHRISTIANA ELISABETA, natalibus Hoelstichia, uirgine uirtutis, atque elegantiae, insignis, e qua filium CASPAREM HENRICVM, in iuris disciplina perindustrium, et LVDOVICAM HENRICAM, mox a partu defunctam, suscepit: tum biennio post, quam obierat illa, BEATA CHRISTIANA, Guillemi Lyseri, Jurisconsulti, posterorum memoria dignissimi, filia, e qua fructum cepit filiae, CHRISTIANAE SOPHIAE, nuper tamen admodum amicit non sine magni doloris sensu, quaecum tixit sine querimonia, et cuius fidem, amoremque, in omni fortunae, societate, ad supremum uitae tempus, maximum perplexit. Viribus Basili, quibus nulla laus defuerat, uitae deerat spatium, quod expleuerat non minimum ille quidem, longe tamen amplius merebatur: neque aliud hic desiderauerat in Neumanno, cum ad exitum eius accedimus inuiti, ac spei maiorum operum, quae domi molebatur, iacturam deplorantes. Morbo, qui V. Kal. Septembres faciere grauius in inrestita coepit, reprimendo postridie eius diei accitus est, experientissimus Artis suae Doctor, Heucherus, tum, malo febris ardore aucto, noctu in consilium adhibitus, Archiater Regius, Bergerus: sed, debilitatis aegroti uiribus, et corruptis secum colluue, quae compositae literataeque uitae praemium est fere, uisceribus, id reliquum erat, ut, rebus, quod tristes submonebant medici, hic desperatis, de meliori uita cogitaretur. At ille, qui antehac, intumescens grauius uentre, de pluribus, et grauioribus, hypochondriorum molestiis saepe multumque conquestus esset, nihil iam commoueri, eademque acquitate animi ac magnitudine mortem expectare, qua eius opetendae, et expugnandae, rationem tradere solebat: tam felici euentu spei, et optati, accepto ab interprete diuinae uoluntatis, L. de Vvedig salutari pigore, et summo Saxoniae Senatui sacro. Academiae Patribus, Ordini suo, et Collegis, quos in Senatu Ecclesiastico hic habuit, bene, et constantiam in emendatae doctrinae studio, precatus, reliquis etiam, qui aderant, constanti, et diserta, oratione, quam a moriente non expectauerant, appellatis, et inter comprecationes ualere iussis, ipse sensibus integris, sine ulla perturbatione animi, Nonis Septembribus, a meridie, anno aetatis octauo et quadragesimo, quem quadrimeltri, totidemque dierum, spatio excesserat, decederet, tam placido sopitum somno, quam Basilius, commendato, ut aiebat, in manus Domini spiritu, acquieuit. Qua hominum frequentia, quo complorantium moerore, quo optantium desiderio, factum fit Basilius funus, dicat Gregorius, familiaris eius: nos quidem, quantum Theologi detrimentum fecerimus, quam item grauis ex hoc casu lucrus, non solum ad familiaris necessitudinesque amplissimas, sed etiam ad optimum quemque, et castigatissimis sacris deditissimum, peruenerit, intelligimus omnes, et diem tam fatalem acerbissime lugemus. Vix admonendi estis officii uestri, CIVES, cum memineritis ipsi, quid quantumque et Neumanniani, et Valtheriani, et Lyseriani, nomen, quae in unius domus confluerant decus, meritis debeatis. Funeris pompa, ne hoc nesciatis, hodierno die, hora prima stata, procedet ex domo Viri desideratissimi, et deducta in Aedem Marianam, ab Antistite, et Doctore, publica ueneratione digno, CASPARE LOESCHERO, non minori desiderio collegae coniunctissimi, quam studio salutaris commentationis, excipietur. Hinc progressio in Templum Academicum, quo iam illatum est mortui corpus, comitata funebre, hic supremus felicitatis cumulus Diui memoriae accedet, ut disertissimi, et grauissimi, laudatoris, VERNSDORFII nostratis, Doctoris uestri, inter cetera ornamenta, hac quoque dicendi facultate praefantissimae, oratione conuenientissima ornatur. Cum magnus sit Basilius, tum maiorem uideatur agnoscere, ubi, quantum fuerit, accepimus a Gregorio Theologo: ut sciatis, quid amiseritis in Neumanno, unum omnium maxime Vernsdorfium audite. P. P. Domin. XVI Trinitatis, A. MDCCCXX

Ung.

VI 1

= [Occasionalia Vol. 2.
= Fumeralia K.-R.]

X.285598A

W 117
1018

A

PRORECTOR
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
GEORGIVS
BEYERVS

IV·D·PANDECT·P·P·CVRIAE PROVINCIALIS
SCABINATVS EL· SAX· ET ORDINIS IVRID
ASSESSOR ATQ· H·T·DECANVS

CIVIBVS ACADEMICIS
S P D

